

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA. 410.003.03.2020

**Pani
Magdalena Żak
Dyrektor
Szkoły Podstawowej nr 163
im. Batalionu „Zośka”
ul. Osiecka 28/32
04-173 Warszawa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/070 Zabezpieczenie szkół przed zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 163 im. Batalionu „Zośka” w Warszawie ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marzena Żak, Dyrektor, od 23 czerwca 2015 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach w sytuacji wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. 2. Współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2020 (do czasu zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Warszawie.
Kontroler	Michał Maliński, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/53/2020 z dnia 3 marca 2020 r. oraz upoważnienie nr LWA/91/2020 z dnia 15 czerwca 2020 r.

(akta kontroli str.1-2, 514-515)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Dyrektor Szkoły realizował działania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz współpracował w ww. zakresie zarówno z organami państwowymi takimi, jak Straż Miejska, Policja, Straż Pożarna, ale również z organizacjami pozarządowymi. Szkoła posiada odpowiednie procedury na wypadek wystąpienia sytuacji zagrożenia zewnętrznego lub wewnętrznego. Dyrektor Szkoły dokonywał kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. Wszelkie sytuacje związane z wystąpieniem zagrożenia zewnętrznego lub wewnętrznego były zgłaszane na Policję. Szkoła prowadziła regularne warsztaty i inne zajęcia na temat zagrożeń, przemocy, cyberprzemocy, praw dziecka oraz właściwego współżycia społecznego. Stwierdzono nieprawidłowości związane z nieprzeprowadzaniem szkoleń praktycznych na wypadek wszystkich zagrożeń przewidzianych w procedurach wewnętrznych Szkoły, nieujednoceniem i niedoprecyzowaniem procedur odnośnie sygnałów alarmowych oraz niedostosowaniem systemu sygnalizacji alarmowej do technicznych możliwości placówki.

¹ Dalej: Szkoła.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach w sytuacji wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych

Opis stanu faktycznego

1.1. Od roku szkolnego 2015/2016 cyklicznie (co rok) za pośrednictwem anonimowych ankiet w Szkole diagnozowano wśród uczniów sytuację dotyczącą bezpieczeństwa.

W latach 2018-2019 w Szkole Podstawowej nr 163 obowiązywały następujące zarządzenia, procedury oraz regulaminy na wypadek wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych:

- *Zbiór Procedur Dotyczących Bezpieczeństwa*⁵,
- *Procedury zachowania w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych*⁶,
- *Procedury postępowania w razie wypadku w Szkole*⁷,
- *Regulamin postępowania w razie nagłych wypadków lub zachorowań na terenie Szkoły*⁸,
- *Procedury postępowania nauczycieli i metod współpracy Szkoły z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży*⁹,
- *Procedury interwencyjne w przypadku trudnej sytuacji w Szkole*¹⁰,
- *Procedury bezpieczeństwa ucznia w Szkole*¹¹.

Ponadto kwestie dotyczące identyfikacji oraz reagowania na występujące na terenie szkoły zagrożenia, przeciwdziałania zagrożeniom społecznym i cywilizacyjnym zostały poruszone m.in. w zarządzeniach dotyczących: regulaminu korzystania z boiska oraz placu zabaw przy Szkole, zasad korzystania z wejść do budynków szkoły, wprowadzenia regulaminu systemu monitoringu wizyjnego, regulaminu dyżurów nauczycieli¹² oraz w Programie wychowawczym.

W treści obowiązujących w Szkole *Procedur sytuacji kryzysowych* Dyrektor wprowadził wprost zapisy poradnika *Bezpieczna Szkoła. Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów* Dokument przygotowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, wersja z września 2019 r. (dalej: *Bezpieczna Szkoła*), a w przypadku *Procedur bezpieczeństwa* poradnik stanowił załącznik do dokumentu.

Zasady postępowania w przypadku ewakuacji, w trakcie lekcji i przerw, dotyczące osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, zostały zapisane w *Procedurach bezpieczeństwa*. W kontrolowanym okresie w Szkole nie uczyły się jednak osoby z orzeczonymi niepełnosprawnościami ruchowymi¹³, a jej budynki nie były przystosowane do użytkowania przez te osoby (brak wind, podjazdów dla wózków inwalidzkich itp.). W ww. dokumencie wyznaczano również osoby odpowiedzialne za zarządzanie w przypadku wystąpienia zagrożenia oraz przydzielono im role i zadania jak również opracowano procedury wejścia/wyjścia ze szkoły, plan

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Zarządzenie nr 35/2019 Dyrektora Szkoły z dnia 5 listopada 2019 r. (dalej: *Procedury bezpieczeństwa*).

⁶ Zarządzenie nr 34/2019 Dyrektora Szkoły z dnia 4 listopada 2019 r. (dalej: *Procedury sytuacji kryzysowe*).

⁷ Zarządzenie nr 21/2015/2016 Dyrektora Szkoły z dnia 17 czerwca 2016 r. (dalej: *Procedury wypadkowe*).

⁸ Przyjęty przez Dyrektora Szkoły do stosowania w dniu 1 listopada 2015 r.

⁹ Przyjęty przez Dyrektora Szkoły do stosowania w dniu 3 września 2013 r.

¹⁰ Przyjęty przez Dyrektora Szkoły do stosowania w dniu 4 września 2014 r.

¹¹ Przyjęty przez Dyrektora Szkoły do stosowania w dniu 3 września 2013 r.

¹² Zarządzenie nr 32/2019 z dnia 4 listopada 2019 r. Zarządzenie nr 9/2019 z dnia 6 marca 2019 r. Zarządzenie nr 8/2019 z dnia 6 marca 2019 r., Zarządzenie nr 2/2019 z dnia 8 stycznia 2019 r., Zarządzenie nr 8/2018/2019 z dnia 29 listopada 2018 r., Zarządzenie nr 21/2017/2018 z dnia 13 marca 2018 r.

¹³ Zarówno w budynku przy Osieckiej 28/32 oraz Tamowieckiej 4.

ewakuacyjny oraz zidentyfikowano potencjalne zagrożenia i wskazano scenariusze postępowania na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych.

Na podstawie analizy¹⁴ procedur stwierdzono, m.in. że:

- stworzony przez Szkołę katalog procedur zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych wyczerpuje ich listę, jest prawidłowy, chronologiczny pod względem kolejności zawartych w nim poleceń oraz zgodny z aktualną wiedzą o tych zagrożeniach i możliwy do zrealizowania w czasie rzeczywistego zagrożenia;
- nie dla każdego zagrożenia przyporządkowano sygnały alarmowe: nie przypisano sygnałów dla zagrożeń wewnętrznych takich jak wtargnięcie napastnika (alarm „azyl” i „barykaduj się”) oraz na wypadek skażenia chemicznego (alarm o wejściu i pozostaniu w budynku);
- obowiązujące w szkole procedury przewidują zastępczy sposób powiadamiania na wypadek alarmu (np. w sytuacji braku prądu), nie ma jednak uszczegółowienia¹⁵ jak używać gwizdka, dzwonka ręcznego oraz jakie treści mają być komunikaty słowne;
- w żadnym z dokumentów nie przewidziano procedury odwołania alarmu lub zagrożenia;
- dochodzi do krzyżowania się procedur w przypadku sygnału zagrożenia pożarem. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego dla lokalizacji przy ul. Tarnowieckiej 4 przewiduje: „sygnał dzwonka w sekwencji – trzy krótkie dzwonki z przerwą powtarzane 2x”, Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego dla lokalizacji przy ul. Osiecka 28/32 przewiduje: „sygnał dzwonka w sekwencji – trzy krótkie dzwonki z przerwą powtarzane 3x”, natomiast Procedura bezpieczeństwa przewiduje: „trzy sygnały dzwonka, trwające około 10 sekund każdy, następujące bezpośrednio po sobie”.

W ramach Procedur bezpieczeństwa (obowiązujących od dnia 5 listopada 2019 r.) ustalono system alarmowy ewakuacji i zasady jego ogłaszania, ponadto w ww. procedurach przewidziano m.in. opracowanie sygnałów na wypadek wtargnięcia napastnika do Szkoły sygnału na wypadek skażenia substancją chemiczną/biologiczną oraz prowadzenie ćwiczeń praktycznych z użyciem ww. sygnałów alarmowych na wypadek ewakuacji oraz na wypadek konieczności pozostania w pomieszczeniach. Powyższy system sygnalizacji został wprowadzony przez Szkołę w dniu 30 czerwca 2020 r.¹⁶

Do dnia zakończenia kontroli Szkoła nie przeprowadziła przewidzianych w Procedurach bezpieczeństwa ćwiczeń na wypadek wtargnięcia napastnika oraz skażenia substancją chemiczną/biologiczną. Zgodnie z wyjaśnieniami, złożonymi przez Dyrektora Szkoły, planowane jest włączenie ww. sygnałów do ćwiczeń od 1 września 2020 r.

Równocześnie na dzień zakończenia kontroli system powiadamiania o zagrożeniach w procedurach nie jest kompatybilny ze stanem technicznym posiadania szkoły. Szkoła nie posiada technicznej możliwości ogłaszania wszystkich sygnałów alarmowych w formie przewidzianej w Procedurach bezpieczeństwa.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Szkoła jest w trakcie ujednolicania i uzupełniania procedur oraz dostosowywania sygnałów alarmowych do możliwości technicznych Szkoły.

(akta kontroli str. 8-257, 335-337, 356, 380-381, 421, 424-441, 464-513)

¹⁴ W analizie wykorzystano opinię sporządzoną biegłego powołanego przez NIK postanowieniem Dyrektora Delegatury NIK w Warszawie z dnia 16 czerwca 2020.

¹⁵ Poza instrukcją p. pożarową.

¹⁶ Zarządzenie Dyrektora Szkoły nr 22/2020.

1.2. Wszyscy pracownicy (88 nauczycieli, 6 pracowników administracyjnych oraz 30 osób z obsługi Szkoły) zostali zapoznani z procedurami dotyczącymi postępowania na wypadek wystąpienia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych, co potwierdzili swoimi podpisami na odpowiednich listach. Znajomość procedur Dyrektor Szkoły weryfikował podczas: ćwiczeń praktycznych, bieżących działań personelu oraz spotkań z pracownikami. W Instrukcjach bezpieczeństwa pożarowego szczegółowo przypisano obowiązki konkretnym osobom, w innych procedurach nie ma wyznaczonych osób i przydzielenia konkretnych obowiązków, mimo tego procedury są czytelne i wskazują odpowiedzialnego za czynności. Uczniów zapoznawano z ww. procedurami podczas lekcji wychowawczych, a rodziców podczas zebrań i dodatkowych spotkań organizowanych w tym celu. Wszystkie ww. procedury są ogólnie dostępne na stronie internetowej Szkoły. Równocześnie Szkoła prowadziła (w postaci warsztatów, zajęć) działania mające na celu zwiększenie wśród uczniów świadomości odnośnie zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych¹⁷.

(akta kontroli str. 339-354, 369-370, 395-414, 516-517)

1.3. W latach szkolnych 2018/2019-2019/2020 wystąpiło łącznie dziewięć przypadków¹⁸ zagrożeń mających wpływ na bezpieczeństwo w szkole, które obejmowały: dwa przypadki pobicia ucznia lub bójki uczniów poza terenem szkoły (dwa przypadki), wtargnięcia na dach szkoły w dni wolne od zajęć i stosowania cyberprzemocy wobec ucznia oraz po jednym przypadku bójki uczennic na terenie szkoły, stosowania przemocy i przemocy werbalnej wobec ucznia. Ze wszystkich zdarzeń sporządzono notatki, które następnie przekazano do Referatu ds. Nietletnich i Patologii Komendy Rejonowej Policji Warszawa VII. We wszystkich przypadkach, za wyjątkiem wtargnięć na dach, w Szkole podjęto odpowiednie działania wychowawcze i profilaktyczne, w tym m.in.: rozmowy wychowawcze i profilaktyczno-dyscyplinujące, spotkania z pedagogiem oraz mediację rówieśniczą wraz ze spisaniem tzw. kontraktu rówieśniczego. Ponadto pracownicy szkoły (pedagog, psycholog, nauczyciele i dyrekcja) przeprowadzali działania profilaktyczne uświadamiające o konsekwencjach zachowań niedozwolonych¹⁹.

Zgodnie z rejestrem wypadków w roku latach 2019-2020 na terenie Szkoły doszło do 35 wypadków²⁰. Rejestr prowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach²¹.

(akta kontroli str. 258-272, 335-337, 379-389)

1.4. W latach 2018-2019 w Szkole przeprowadzono trzy próbne ćwiczenia ewakuacyjne²² oraz jedno dodatkowe ćwiczenie drogi ewakuacyjnej²³. O fakcie przeprowadzenia ćwiczeń informowano każdorazowo Straż Pożarną i Policję, z którymi konsultowano ich przebieg, przy czym w samej ewakuacji udział brała tylko Straż Pożarna. Zapisy protokołów ewakuacji próbnych wskazują na ich prawidłowy przebieg. Ćwiczeń dodatkowych nie dokumentowano (poza wpisem w e-

¹⁷ M.in. poprzez: udział uczniów z klas cztery-osiem w zajęciach profilaktycznych na temat przeciwdziałania agresji rówieśniczej i cyberprzemocy prowadzonych przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej i Policji; udział uczniów w apelu Małego Samorządu na temat bezpieczeństwa w szkole (klasy jeden-trzy i oddziały 0a i 0b);

¹⁸ Tj. dwa przypadki w 2018 r., pięć w 2019 r. i dwa w 2020 r.

¹⁹ Obejmujące m.in.: pogadanki na zebraniach rodziców na temat form przemocy psychicznej wobec dziecka i form jego zaniedbywania (klasy jeden-trzy); spotkania z pedagogiem szkolnym na temat konsekwencji różnych nieprzemyślnych zachowań i decyzji (klasa 3b); warsztatów z socjoterapeutą - *Jak przemoc wpływa na innych, co zrobić, aby w klasie były dobre relacje, czy stosuję przemoc?* (klasa 3b); organizację *Dnia Bezpiecznego Internetu* – rozmowy z uczniami na temat tego, co można robić za pomocą Internetu oraz zagrożeń, jakie niesie Internet (klasy trzecie); lekcję wychowawczą *Jak radzić sobie ze złością* - w odpowiedzi na agresywne zachowania chłopców (klasa 3 d).

²⁰ Większość tych zdarzeń miała miejsce podczas lekcji wychowania fizycznego (18) oraz na korytarzach Szkoły (sześć).

²¹ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm. (dalej: rozporządzenie BHiP).

²² W dniu 18 czerwca 2018 r. W ewakuacji wzięło udział 123 pracowników szkoły (100% wszystkich pracowników) oraz 647 uczniów (91,6% wszystkich uczniów); w dniu 7 czerwca 2019 r., w ewakuacji wzięło udział 136 pracowników szkoły (100% wszystkich pracowników) oraz 706 uczniów (86,3% wszystkich uczniów); w dniu 23 września 2019 r., w ewakuacji wzięło udział 136 pracowników szkoły (100% wszystkich pracowników) oraz 731 uczniów (89,3% wszystkich uczniów).

²³ W ćwiczeniu drogi ewakuacyjnej wzięło udział 118 pracowników szkoły oraz 674 uczniów.

dzienniku) oraz nie konsultowano z innymi podmiotami. W latach 2019-2020 Szkoła nie przeprowadziła przewidzianych w Procedurach bezpieczeństwa ćwiczeń na wypadek wtargnięcia napastnika do Szkoły oraz skażenia substancją chemiczną/biologiczną.

(akta kontroli str. 280-282,326-331,360,415-420)

1.5. W 2018 r. w Szkole przeprowadzono jedno szkolenie z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej (przeszkoleni zostali wszyscy pracownicy) oraz 11 szkoleń w zakresie identyfikacji zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, w tym m.in.: *Trener umiejętności Społecznych SST*²⁴, *Ogólnopolski Kongres Wychowania i profilaktyki Szkolnej*, *Sytuacje trudne wychowawczo*, *Atak terrorystyczny na szkołę*, *BHP w szkole – obowiązki dyrektora*, *Bezpieczeństwo dyrektora – ćwiczenia z samoobrony*. Łącznie w ramach ww. szkoleń osiągnięto, w latach 2019-2020, wskaźnik 527 osoboszkoleń (w tym dla nauczycieli 455, dla pracowników administracyjnych 12, a dla pozostałych pracowników 60).

(akta kontroli str. 360, 363-366)

1.6. Zgodnie z rozporządzeniem BHiP: plan ewakuacji szkoły umieszczono w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do niego dostęp; drogi ewakuacyjne oznaczono w sposób wyraźny i trwałe, a ich przebieg wg oznaczeń był zgodny z przebiegiem drogi na planie ewakuacyjnym; drogi ewakuacyjne i drzwi stanowiące wyjścia ewakuacyjne były drożne; teren szkoły był właściwie oświetlony i ogrodzony oraz posiadał równą nawierzchnię dróg, przejść i boisk. Otwory kanalizacyjne, studzienki i inne zagłębienia na terenie szkoły lub placówki były zakryte pokrywami. Szlaki komunikacyjne wychodzące poza teren szkoły i placówki skierowano na ulicę o najmniejszym natężeniu ruchu i zabezpieczono w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię. Schody wyposażono w balustrady z poręczami zabezpieczonymi przed ewentualnym zsuwaniem się po nich, a stopnie schodów nie były śliskie. Pomieszczenia Szkoły²⁵ wyposażono w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy. Budynki Szkoły spełniały warunki²⁶ zawarte w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie²⁷.

W obydwu budynkach szkoły zamontowano monitoring wizyjny. Monitoring obejmuje wszystkie cztery wejścia na teren szkoły, teren kompleksu boisk oraz placu zabaw. W budynku obraz pochodzi z głównych szlaków komunikacyjnych i kluczowych miejsc (m.in. wejścia do budynku). Do obsługi monitoringu wykorzystuje się dwa monitory, osobą odpowiedzialną za obsługę monitoringu jest pracownik portierni (ul. Osiecka 28/32) oraz dozorca i informatyk (ul. Tarnowiecka 4). Osoby te nie sprawują stałego monitoringu. Jakość obrazu monitoringu była dobra.

(akta kontroli str. 283-314,339-354)

1.7. Dyrektor szkoły, zgodnie z § 3 rozporządzenia BHiP, raz w roku dokonywała kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. Kontrola została przeprowadzona w dniu 23 sierpnia 2019 r. w budynkach przy ul. Osieckiej 28/32 oraz ul. Tarnowieckiej 4 przez specjalistę ds. BHP²⁸. Z kontroli sporządzono protokół, który wraz z oświadczeniem Dyrektora placówki przekazano

²⁴ Social skills training – Trening umiejętności społecznych.

²⁵ Pokój nauczycielski, laboratoria, pracownie, świetlice, pokój nauczycieli wychowania fizycznego oraz kuchnię.

²⁶ Z pomieszczeń szkoły zapewniono możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce na zewnątrz budynku właściwie oznakowanymi drogami ewakuacyjnymi. Wyjścia z pomieszczeń na drogi ewakuacyjne były zamykane otwieranymi na zewnątrz drzwiami o szerokości nie mniejszej niż szerokość biegu schodów, prowadzącej do nich klatki schodowej.

²⁷ Dz. U z 2019 poz. 1065.

²⁸ Inspektor Ochrony Przeciwpożarowej upr. Pedagogiczne nr 3/183/96 – ZDZ Warszawa, uprawnienia nr SIOP/7W/2018/4/8

organowi prowadzącemu, tj. Burmistrzowi Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy.

W budynku przy ul. Osieckiej 28/32 kontrola wykazała m.in. następujące usterki oraz braki: konieczność remontu bloku żywieniowego; konieczność remontu instalacji w bloku żywieniowym oraz sali gimnastycznej; rozważenie wymiany klepki we wszystkich salach lekcyjnych ze względu na ubytki, nierówności. W budynku przy ul. Tarnowieckiej 4 kontrola wykazała m.in. następujące usterki oraz braki: przeciekanie dachu nad korytarzem II piętra i pokojem nauczycieli wychowania fizycznego oraz w pomieszczeniu przedszkolnym przy Sali gimnastycznej; konieczność wymiany pionu wodno-kanalizacyjnego w Sali 218, konieczność remontu instalacji w bloku żywieniowym; rozważenie wymiany klepki we wszystkich salach lekcyjnych ze względu na ubytki, nierówności; konieczność remontu wyjścia oraz schodów zejściowych na boisko od strony patio.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor placówki w związku z opisanymi w protokole brakami oraz uchybieniami naprawiono przeciekający dach oraz wyremontowano pion wodno-kanalizacyjny i patio przy ul. Tarnowieckiej 4, klepka oraz podłoga w salach przy ulicy Osieckiej będzie wymieniona w okresie lipiec-sierpień 2020 r. Nie wyremontowano bloku żywieniowego ze względu na brak możliwości wyłonienia wykonawcy w procesie przetargowym.

W toku kontroli poddano również weryfikacji protokoły z próby ciśnieniowej na węzłach hydrantowych oraz z przeglądu instalacji elektrycznej. Ww. kontrole nie wykazały braków, uchybień czy nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 273-279, 357, 392-394)

1.8. Szkoła nie uczestniczyła w programach *Bezpieczna +* oraz *Razem bezpiecznie!*. Dyrektor wyjaśniła m.in. że Szkoła dysponuje bogatą ofertą zajęć profilaktycznych związanych z tematyką bezpieczeństwa oraz współpracuje z instytucjami zajmującymi się zagadnieniami z szeroko rozumianej profilaktyki bezpieczeństwa w szkole.

(akta kontroli str. 358)

1.9. W latach 2019-2020 nie wystąpiły przypadki nierealizowania zadań z zakresu zapobiegania zagrożeniom zewnętrznym i wewnętrznym wynikające z braku środków finansowych.

(akta kontroli str. 339-354)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości.

1. W latach 2019-2020 Szkoła nie przeprowadziła przewidzianych w Procedurach bezpieczeństwa ćwiczeń na wypadek wtargnięcia napastnika do Szkoły oraz skażenia substancją chemiczną/biologiczną.
2. Szkoła nie uszczegółowiła w procedurach sposobu stosowania alarmowych sygnałów zastępczych.
3. Szkoła nie ujednoliciła sposobu sygnalizacji alarmowej przewidzianej w Instrukcjach bezpieczeństwa pożarowego z Procedurami bezpieczeństwa.
4. Szkoła nie posiada technicznej możliwości ogłaszania wszystkich sygnałów alarmowych w formie przewidzianej w Procedurach bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 424-442, 464-513, 516-517)

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor podejmował działania dla zapewnienia bezpieczeństwa w Szkole w sytuacji wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Wprowadzono procedury, które zostały poprzedzone rzetelną identyfikacją zagrożeń oraz zapoznano z nimi społeczność szkolną. Obiekty Szkoły zostały należycie zabezpieczone oraz dokonywano regularnych przeglądów zapewnienia bezpiecznych warunków z korzystania z nich. Stwierdzono nieprawidłowości

związane z nieprzeprowadzaniem szkoleń praktycznych na wypadek wszystkich zagrożeń przewidzianych w procedurach wewnętrznych Szkoły, nieujednoceniem i niedoprecyzowaniem procedur odnośnie sygnałów alarmowych oraz niedostosowaniem systemu sygnalizacji alarmowej, przewidzianej w przepisach wewnętrznych, do technicznych możliwości placówki.

2. Współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa

Opis stanu
faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą Szkoła uczestniczyła w zaproponowanych przez Straż Miejską oraz Policję programach dotyczących bezpieczeństwa, w tym m.in.: *Bezpieczeństwo w sieci, Bezpieczna droga do szkoły, Odpowiedzialność prawna nieletnich, Spotkanie z nieznajomym, Uczymy się żyć bez przemocy, Umieć wezwać pomoc, Zasady bezpiecznej zabawy*. Przy udziale Państwowej Straży Pożarnej Szkoła organizowała co roku próbne ewakuacje oraz zajęcia praktyczne dla dzieci z zakresu bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Podjęto również stałą współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa²⁹.

Ponadto zgodnie z zapisami *Programu wychowawczego w sytuacjach zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych* Szkoła prowadziła warsztaty dla uczniów i zajęcia z wychowawcą dotyczące bezpieczeństwa na terenie szkoły i poza nią, organizowała spotkania z funkcjonariuszami Komendy Rejonowej Policji KRP VII, Strażą Miejską oraz innymi organizacjami zajmującymi się tematyką bezpieczeństwa³⁰. Ww. instytucje prowadziły zajęcia związane z tematyką odpowiedzialności prawnej nieletnich, cyberprzemocy, konfliktów rówieśniczych oraz profilaktyki uzależnień³¹.

W 2019 r. Szkoła współpracowała z Fundacją ART w ramach projektu *Masz 4 minuty, aby uratować życie*, natomiast Wicedyrektor szkoły brał udział w obowiązkowym szkoleniu kadry kierowniczej szkół podstawowych *Placówki oświatowe w dobie terroryzmu – ryzyka, wyzwania, obowiązki – aspekty prawne działań antyterrorystycznych*³².

Szkoła jest także uczestnikiem programu rekomendowanego Stowarzyszenia Epsilon, który w swoich założeniach zakłada udział uczniów w warsztatach dotyczących profilaktyki uzależnień od alkoholu oraz środków odurzających, bezpieczeństwa na terenie szkoły, kształtowania otwartości i budowania pozytywnego klimatu szkoły, niwelowania zachowań agresywnych oraz bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni.

Łącznie w latach 2019-2020 w programach, projektach i zajęciach edukacyjnych realizowanych we współpracy z instytucjami zewnętrznymi wzięło udział 1,6 tys. uczniów Szkoły.

(akta kontroli str. 339-354,358,376-378)

2.2. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora w latach 2019-2020 w Szkole nie były przeprowadzone kontrole związane z bezpieczeństwem wewnętrznym

²⁹ W tym m.in. z Głównym Inspektorem Sanitarnym - program *Trzymaj formę* (propagowanie zdrowego odżywiania, zdrowego stylu życia), Funduszem Sprawiedliwości - projekt *Nie przegraj młodości*; Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną nr. 16 - konsultacje oraz warsztaty dotyczące przemocy rówieśniczej.

³⁰ W tym ze Stowarzyszeniem Razem Przeciw Przemocy, Stowarzyszeniem Epsilon.

³¹ W tym m.in.: spotkanie profilaktyczne ze Strażą Miejską pt. *Bezpieczny uczeń w szkole i na drodze*, spotkanie profilaktyczne z Policją pt. *Przemoc rówieśnicza*, wspólne ze Stowarzyszeniem Razem Przeciw Przemocy opracowanie programu zajęć dla klas drugich i trzecich pt. *Sposoby radzenia sobie z konfliktem* (planowany na maj 2020 r., termin realizacji przesunięto na listopad 2020 r.). Program sfinansowany przez Zarząd Dzielnicy Praga - Południe w ramach wdrażania programów z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy związanej z uzależnieniem w placówkach oświatowych dzielnicy Praga - Południe.

³² Celem szkolenia było zwiększenie bezpieczeństwa poprzez przygotowanie do reagowania na zdarzenia o charakterze terrorystycznym.

i zewnętrznym przez organy zewnętrzne.

(akta kontroli str. 339-354)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor podejmował efektywną współpracę z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa, zarówno w zakresie upowszechniania wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie i kształtowaniu właściwych postaw wobec zagrożeń oraz podejmowania działań na rzecz identyfikowania zagrożeń, a także właściwego zabezpieczenia obiektów szkoły przed zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. regularne przeprowadzanie szkoleń praktycznych na wypadek wszystkich zagrożeń przewidzianych w procedurach wewnętrznych Szkoły,
2. ujednolicenie i doszczegółowienie procedur odnośnie sygnałów alarmowych,
3. dostosowanie systemu sygnalizacji alarmowej do technicznych możliwości placówki.

Uwagi

Szkoła posiada monitoring CCTV jednak nie został on ujęty w procedurach do wykorzystania. Szkoła korzystała z systemu monitoringu głównie do odtwarzania przebiegu zdarzeń (funkcja dowodowa), nie wykorzystując go do przeciwdziałania zdarzeniom w czasie bieżącym. Monitoring wizyjny, jako spójny element systemu zapewnienia bezpieczeństwa w Szkole, powinien służyć obok dyżurów pełnionych przez pracowników Szkoły, do zapewnienia bieżącego bezpieczeństwa na terenie Szkoły. W tym celu, przynajmniej podczas przerw międzylekcyjnych powinien mieć zapewnioną bieżącą obsługę (obserwację obrazów z kamer). Ponadto, celem zapewnienia pewności i jednolitości zachowania osób dokonujących obserwacji winny zostać opracowane zasady postępowania w przypadku zaobserwowania niepożądanego zdarzenia (ujęte np. w procedurach dotyczących wtargnięcia napastnika do Szkoły). Należałoby również przeszkolić osoby odpowiedzialne za monitoring CCTV z zakresu przekazywania istotnych informacji w czasie rzeczywistym służbom zewnętrznym.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag i
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

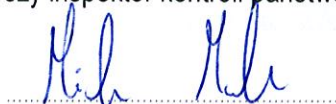
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa 14 lipca 2020 r.

Kontroler

Michał Maliński

starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Warszawie

p.o. WICEDYREKTORA
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie

.....
podpis
Michał Musioł